

Vergaderjaar 2011–2012

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 1286

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 december 2011

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij drie fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC).

- Fiche 1: Mededeling «kleine ondernemingen in een grote wereld» – internationalisering van het MKB
- Fiche 2: Verordening actieprogramma FISCUS 2014–2020 (Kamerstuk 22 112, nr. 1287)
- Fiche 3: Verordening consumentenprogramma 2014–2020 (Kamerstuk 22 112, nr. 1288)

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
H. P. M. Knapen

**Fiche: Mededeling «Kleine ondernemingen in een grote wereld»
– internationalisering van het MKB**

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: «Kleine ondernemingen in een grote wereld – een nieuw partnerschap om het MKB te helpen kansen wereldwijd te benutten»

Datum Commissiedocument

9 november 2011

Nr. Commissiedocument

COM (2011) 702

Pre-lex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=201010

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board

De Commissie heeft een Impact Assessment in het Stappenplan voor dit onderwerp opgenomen maar nog niet aangegeven wanneer deze beschikbaar komt.

Behandelingstraject Raad

Deze mededeling is een onderdeel van de Small Business Act die in de Raad voor Concurrentievermogen wordt behandeld. Tijdens de Raad voor Concurrentievermogen van 5 en 6 december 2011 is in de conclusies over het Europese industriebeleid al kort ingegaan op deze mededeling.

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

2. Essentie voorstel

De Mededeling: «Kleine ondernemingen in een grote wereld – een nieuw partnerschap om het MKB te helpen kansen wereldwijd te benutten» vormt een uitvloeisel van principe 10 van de in 2008 aanvaarde Small Business Act (SBA) dat inhoudt «het MKB steunen en stimuleren om van groeiende markten te profiteren.»

De Commissie constateert dat de EU nieuwe bronnen van groei moet vinden en dat belangrijke markten buiten de EU zoals Brazilië, Rusland, India en China (BRIC-landen) belangrijke kansen bieden voor EU-bedrijven. Zij wijst erop dat internationalisering buiten de EU de stap is die MKB-bedrijven moeten nemen om die kansen te grijpen. Er bestaat voor het MKB nl een significant onbenut potentieel in die markten: uit in september jl. gepubliceerd onderzoek van de Commissie («*Opportunities for the Internationalisation of SMEs*») in het vervolg afgekort met «*Opportunities*») blijkt dat, aldus kwalificatie van de Commissie, slechts 13% van het MKB naar die markten exporteert.

Doel van de mededeling is 1) het ontwikkelen van een meer coherente en efficiënte EU-strategie voor ondersteuning van het MKB op internationale markten, 2) betere manieren voor te stellen om het MKB relevante informatie en bijstand te verlenen bij hun pogingen om nieuwe markten aan te boren, en 3) de juiste partners te vinden, en zo beter van de

bestaande middelen gebruik te maken. Daartoe dient de in de bedeling geformuleerde strategie die het volgende beoogt:

- het MKB gemakkelijk toegankelijke en adequate informatie te verstrekken over hoe ze buiten de EU zaken kunnen doen;
- de ondersteunende activiteiten meer samenhang te verlenen;
- de ondersteunende activiteiten kosteneffectiever te maken;
- bestaande tekortkomingen bij de ondersteunende dienstverlening te verhelpen;
- gelijke kansen en een gelijke toegang voor het MKB uit alle EU-lidstaten te waarborgen.

Deze nieuwe EU-strategie omvat zes actiepunten:

1. het bestaande aanbod aan ondersteunende diensten in kaart brengen met het oog op een rationelere en coherenter aanpak in de toekomst;
2. een enkele virtuele gateway (website) naar informatie ontwikkelen voor het MKB dat buiten de EU zaken wil doen;
3. het effect van de ondersteunende strategieën op EU-niveau versterken door ze consistent te maken;
4. clusters en netwerken ter bevordering van de internationalisering van het MKB ondersteunen;
5. de pan-Europese samenwerking op prioritaire markten orkestreren om de bestede overheidsmiddelen optimaal te doen renderen;
6. de bestaande EU-beleidsmaatregelen als hefboom gebruiken om de internationale groei van het Europese MKB te versnellen.

Nederland kan deze actiepunten ondersteunen maar plaatst her en der wel kanttekeningen bij de concrete invulling van bovengenoemde actiepunten via ca. 20 maatregelen (zie verderop onder 4.)

3. Kondigt de Commissie maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in, alsmede de gevolgen op het gebied van gelddruk en administratieve lasten?

In de mededeling wordt geen concrete wet- en regelgeving aangekondigd. Er wordt een aantal maatregelen voorgesteld waarmee wordt beoogd de ondersteuning van het MKB op groeiemarkten buiten Europa.

Bevoegdheid

Nederland beoordeelt de bevoegdheid positief. De Unie kan namelijk voorzover het de Europese dimensie van het MKB-beleid betreft het beleid van de lidstaten ondersteunen, coördineren of aanvullen (artikel 173 VWEU). Dit betreft voor het MKB met name het bevorderen van een gunstig klimaat voor het ontplooiën van initiatieven en het ontwikkelen van ondernemingen binnen de gehele Unie.

Subsidiariteit

Nederland beoordeelt de subsidiariteit grotendeels positief. De meeste activiteiten die de Commissie aankondigt zijn aanvullend aan de activiteiten van de lidstaten, bijvoorbeeld het beter ontsluiten van de bestaande informatie voor het MKB van de verschillende lidstaten via de ontwikkeling van een virtuele gateway (website).

Eventuele toekomstige voorstellen van de Commissie over directe dienstverlening aan internationaal opererende bedrijven acht Nederland niet subsidiair. Nederland acht dit een taak van de lidstaten. Nederland staat dan ook negatief tegenover de eventuele uitbreiding van het Enterprise Europe Network (EEN) naar landen buiten de EU resp. de in die landen te vestigen MKB-centra. Hiermee zou het gevaar dreigen van

concurrentie met organisaties (publiek en privaat) van lidstaten gericht op handelsbevordering.

Proportionaliteit

Afgezien van de bovengenoemde, beoordeelt Nederland de proportionaliteit positief aangezien de EU haar rol ziet in het ondersteunen, coördineren of aanvullen van wat lidstaten doen en daarbij niet verder gaat dan nodig.

Financiële gevolgen

De mededeling heeft beperkte financiële gevolgen. De Commissie geeft aan de financiële gevolgen voor de jaren 2012–2013 te kunnen opvangen binnen het huidige Concurrentie- en Innovatie Programma (CIP). De eventuele financiële gevolgen voor na 2013 maken onderdeel uit van de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader, met name het beoogde programma «Concurrentievermogen voor bedrijven en MKB (COSME)».

De beleidsmatige inzet van Nederland bij de vormgeving van het programma zal ondersteunend moeten zijn aan de Nederlandse inzet in de MFK-onderhandelingen, te weten een substantiële vermindering van de Nederlandse afdrachten aan de EU en een hervormde begroting die is toegespitst op de prioriteiten van dit decennium. Binnen dit kader blijft vanzelfsprekend de ruimte bestaan om op de inhoud actief in te spelen op het verloop van de onderhandelingen.

Regeldruk/administratieve lasten

De voorstellen in de mededeling hebben geen consequenties voor de regeldruk en administratieve lasten voor het MKB, burgers of overheden.

4. Nederlandse positie over de mededeling

- Nederland staat terughoudend ten opzichte van een directe rol voor Europa bij de internationalisering van het MKB in landen buiten de Europese Unie. Nederland en vele andere lidstaten hebben, in aanvulling op de private dienstverlening, voor stimulering van zakendoen over de grens al een uitgebreid netwerk in het binnenland tot ambassades en bedrijfsondersteunende kantoren in het buitenland. De dienstverlening aan het bedrijfsleven inclusief het MKB bij de internationalisering is een nationale aangelegenheid.
- De Unie dient zich met name te richten op de verdere verbetering van de randvoorwaarden voor internationalisering van het Europese bedrijfsleven, inclusief het MKB, zoals verdere versterking van de Interne Markt, de natuurlijke binnenmarkt voor het MKB, toegang tot markten buiten de EU middels de onderhandelingen in de WTO en de bilaterale akkoorden en toegang tot financiering voor het MKB.
- Financiering is ook voor het MKB dat internationaal actief is resp. wil worden een groot probleem aldus het recent onderzoek van de Commissie. Nederland is van mening dat de Commissie nader onderzoek dient te verrichten naar deze problematiek.
- De Commissie wijst terecht op de samenhang tussen internationalisering en innovatie. Nederland zal bij de nadere uitwerking van de strategie erop aandringen dat ook wordt rekening gehouden met de samenhang met het R&D-beleid van de EU.
- In de mededeling is beperkte aandacht voor de samenhang met het externe beleid van de EU inclusief Ontwikkelingssamenwerking. In haar in oktober voorgestelde nieuwe OS-beleid onderschrijft de Commissie het belang van de rol die de private sector bij ontwikkeling speelt. Bij de uitwerking van deze strategie zou daarom meer aandacht kunnen worden geschonken aan de rol van het Europese MKB in het Europese ontwikkelingsbeleid.

- Nederland constateert het gebrek aan statistieken over MKB-internationalisering en acht het daarom wenselijk dat de Commissie, in overleg met Eurostat, komt met voorstellen om die situatie te verbeteren. Nederland acht het van belang dat dit niet leidt tot extra administratieve lasten voor het MKB. Uit de ervaring van het CBS met de *Internationalisation Monitor 2011* blijkt dat dit zeer goed mogelijk is.
- De Commissie stelt een alomvattende inventarisatie en analyse voor van alle maatregelen, publiek en privaat, gericht op de interne markt en landen buiten Europa; eind 2012 zou dit afgerond moeten zijn voor de prioritaire markten. Nederland ondersteunt dit onderzoek en acht het wenselijk dat de lidstaten worden betrokken bij de vervolgfase, na afronding van dit onderzoek.
- Nederland gaat akkoord met het voorstel om via de markttoegangsteams in de EU-delegaties en de nationale autoriteiten van de lidstaten de samenwerking tussen de bestaande door de overheid gefinancierde dienstverleners te bevorderen.
- De Commissie constateert dat clusters en netwerken een belangrijke rol kunnen spelen bij de internationalisering van het MKB en stelt daartoe enkele maatregelen voor. Tegelijkertijd stelt de Commissie voor om op langere termijn een grootschalig EU-initiatief te ontwikkelen om, aldus de Commissie, op een meer strategische wijze gebruik te maken van de transnationale samenwerking tussen clusters op markten buiten Europa. Nederland zal erop aandringen aan dat de Commissie eerst dat initiatief formuleert en daarbij aangeeft hoe de nu voorgestelde maatregelen daarin passen.
- Tenslotte stelt de Commissie een aantal maatregelen voor ter integratie van het internationaliserende MKB in andere EU-beleidsmaatregelen zoals bevordering van een bedrijfsvriendelijk klimaat in uitbreidings-, buur- en ontwikkelingslanden, het instellen van MKB-contactpunten in EU-delegaties alsook het oprichten van een *SME Finance Forum on Africa*. Nederland steunt die initiatieven maar heeft nog wel vragen bij een *SME Finance Forum on Africa*. Niet duidelijk is wat dit initiatief behelst en hoe het zich verhoudt tot het *joint Africa-EU action plan*. In ieder geval wil Nederland de Commissie aanmoedigen om te komen met voornemens met meer ambitie voor het betrekken van de private sector incl. het MKB.